

Spojená škola T. Ševčenka
s vyučovacím jazykom ukrajinským
Sládkovičova 4, 080 01 Prešov

Plán práce koordinátora pre ľudské práva

šk. r. 2023/2024

Prešov, 14.09.2023

Koordinátorka: Mgr. Jaroslava Džavoronková

Schválil: 18.09. 2023

Ing. Igor Andrejčák, MBA
riaditeľ školy

Plán výchovy k ľudským právam

Globálne problémy ľudstva – otázky vojny a mieru, ekonomického a sociálneho rozvoja, životného prostredia, zdokonaľovania vedy a techniky s prípadným nebezpečenstvom ich zneužitia, ale aj prírodné katastrofy, či epidémie... sú fenomény dnešnej informačnej spoločnosti na začiatku druhého desaťročia 21. storočia. Spolupráca pri ich riešení znamená akceptáciu určitých noriem vzájomných vzťahov medzi ľuďmi, národmi, štátmi, ktoré vychádzajú z podstaty človeka a jeho ľudských práv. Ľudské práva poskytujú súbor prijatých princípov a hodnôt, ktoré garantujú systém práv a povinností dieťaťa. *Národný plán výchovy k ľudským právam na roky 2005 – 2014* bol schválený na 2. operatívnej porade ministra školstva dňa 8. 2.2005. Vypracoval ho Štátny pedagogický ústav v spolupráci s Oddelením výchovy a vzdelávania rómskych komunít MŠ SR podľa uznesenia vlády SR č. 446/2004 bodu C. 13. Obsahuje najmä stratégiu a koncepciu výchovy k ľudským právam v SR; návrh koncepčných a legislatívnych krokov pre realizáciu výchovy k ľudským právam v rezorte školstva, ciele, obsah a proces výchovy k ľudským právam v školách; podnety na vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti výchovy k ľudským právam; podnety na zapojenie žiakov školy do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam v mimo-vyučovacom čase.

V národnom pláne sú rozpracované a konkretizované oblasti edukačného pôsobenia, ktoré môžeme aplikovať, po určitých úpravách a prispôbení sa aj na našej škole:

- oblasť cieľov a obsahu výchovy k ľudským právam v školách
- oblasť výchovy a vytvárania demokratickej sociálnej klímy v škole
- výchova k ľudským právam prostredníctvom učebníc a vzdelávacích médií,
- vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti výchovy k ľudským právam

Plán výchovy k ľudským právam vychádza zo základných dokumentov týkajúcich sa uvedenej oblasti – Všeobecnej deklarácie ľudských práv (1948), Dohovoru o právach dieťaťa (1959) a Listiny základných práv a slobôd (1991).

Významnú úlohu v pláne výchovy k ľudským právam bude zohrávať nielen aplikácia fenoménu ľudských práv v edukačnom procese, ale aj zapojenie žiakov školy do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam v mimo vyučovacom čase.

Samotná realizácia aktivít výchovy k ľudským právam vychádza z definície pojmu výchovy a vzdelávania k ľudským právam, ktorá bola po prvýkrát zverejnená v Správe generálneho tajomníka OSN na 52. zasadnutí Valného zhromaždenia OSN v roku 1997:

„... výchova a vzdelávanie k ľudským právam sa definuje ako proces výchovy, pokus o rozšírenie informovanosti, zameraný na vytváranie všeobecnej kultúry, ponímajúcej ľudské práva prostredníctvom vstúpenia vedomostí a zručností, ako aj formovania postojov, ktoré sa zameriavajú na: zvýšenie rešpektovania ľudských práv a základných slobôd, úplný rozvoj osobnosti a ponímanie ľudskej dôstojnosti, propagáciu porozumenia, tolerancie, rovnosti šancí a priateľstva medzi národmi, ako aj rasovými, národnostnými, etnickými, náboženskými a jazykovými skupinami, sprostredkovanie možnosti efektívne sa zúčastňovať na verejnom živote pre každého človeka.“

Cieľové kompetencia a obsahové zameranie výchovy k ľudským právam na škole, hlavné úlohy

Cieľom programu je poukázať na dôležitosť výchovy k dodržiavaniu ľudských práv ako aj na možnosti osvojenia kľúčových pojmov, zručností a vedomostí z tejto oblasti.

Výchova k ľudským právam nemá samostatné postavenie ako predmet, vyučuje sa v rámci ostatných predmetov ako ich súčasť, a to najmä podľa charakteru predmetu, jeho obsahového zamerania a vhodnosti konkrétnej témy.

Cieľové kompetencie výchovy k ľudským právam sú následné:

- naučiť sa myslieť komplexne
- zahrnúť do výchovno-vzdelávacieho procesu multikultúrne vzdelávanie
- pestovať schopnosť rozoznať nespravodlivosť a urobiť niečo proti nej
- podporovať toleranciu – uznanie práva na život a existenciu, vystupovať proti intolerancii
- presadzovať schopnosť pracovať na spoločných cieľoch prospešných pre rôzne skupiny, podporovať kooperáciu
- pracovať pre pozitívne usporiadanie odlišností v spoločnom svete
- nachádzať cestu od konfliktov k zmiereniu a obnove spoločnosti
- vytvárať pozitívnu atmosféru v škole
- upozorniť žiakov na rôzne formy násilia – v rodinách, v školách, na verejnosti, ktoré sú dôsledkom neznášanlivosti a intolerancie medzi ľuďmi
- podporovať samohodnotenie žiakov
- podporovať verbálnu komunikáciu žiakov – učiť ich pred publikom hovoriť o sebe, o svojich záujmoch, schopnostiach, vlastnostiach, postojoch, názoroch

- zistiť, aké majú spolužiaci postoje k ľuďom, ktorí sú odlišní, napr. k starým ľuďom, mentálne postihnutým, iným národnostiam
- uvedomiť si, čo vyvoláva neznášanlivosť medzi ľuďmi, aké sú možné bariéry tolerancie
- ukázať aká je nebezpečná jednostranná informácia, šírenie klebiet
- upozorniť na to, aký je vplyv predsudkov, stereotypov a diskriminácie na naše správanie a medziľudské vzťahy a vyhýbať sa tomu
- rozvíjať empatiu žiaka, pochopiť pohnútky jeho konania a potreby vo vzájomných vzťahoch s inými ľuďmi
- naučiť sa asertívne správať a využiť to v živote pri riešení konfliktov
- získať informácie o všeobecných ľudských právach a právach dieťaťa, prezentovať názor na nedodržiavanie ľudských práv a vlastné návrhy na zmeny
- zabezpečiť ochranu žiakov pred sociálno-patologickými javmi
- prijať opatrenia na zamedzenie šírenia drog a pred sexuálnym zneužitím, toxikomániou v školskom prostredí
- podporovať prevenciu HIV/AIDS prostredníctvom besied s lekárom, psychológom

Učiteľov i žiakov školy bude potrebné upozorniť na skutočnosť, že výchova a vzdelávanie k problematike ľudských práv sa považuje za základné právo. Obsahom vzdelávania v uvedenom smere je:

- ochrana a rešpektovanie ľudských práv pre každého,
- hlásanie myšlienky nezávislosti, neoddeliteľnosti a všeobecnej platnosti ľudských práv,
- výchova a vzdelávanie k ľudským právam ako nástroja na dosiahnutie demokracie, udržateľného rastu, právnej spoločnosti, vonkajších životných podmienok a mieru,
- podporovanie znalosti a zručnosti k využívaniu nástrojov a mechanizmov ochrany ľudských práv,
- podporovanie tvorby pedagogických dokumentov, týkajúcich sa problematiky ľudských práv,
- preskúmanie a skoncipovanie učebných materiálov, určených na výchovu a vzdelávanie k ľudským právam,
- podporovanie tvorby analýz o aktuálnych problémoch, týkajúcich sa problematiky ľudských práv, ktoré vyústia do ich riešenia v zhode so štandardom ľudských práv.

Výchova k ľudským právam je efektívna len v demokratickom prostredí. Veľmi dôležitá je osobnosť učiteľa a to, ako svojím konaním a osobným príkladom preukazuje dodržiavanie ľudských práv. Významné je používanie adekvátnych vyučovacích a výchovných metód, ktoré vedú k interiorizácii ľudských práv. Preto je vzdelávanie k ľudským právam začlenené do systému prípravy všetkých pedagógov.

Pri výchove k ľudským právam by sa mali učitelia:

- vyhýbať rečníctvu a moralizovaniu, rovnako tak aj veľkým očakávaniam a požiadavkám, ktoré nie sú v súlade so schopnosťami žiakov vzhľadom na ich vek,
- klásť dôraz na správanie a zodpovednosť za svoje činy vzhľadom na psychické a fyzické charakteristiky žiakov,
- prezentovať svoje názory a pohľady len ako rovnocenní partneri v diskusii,
- demokraticky a participatívne riadiť triedu,
- rozvíjať zručnosti inovatívnych foriem učenia.

Aktivity žiakov v mimo vyučovacom čase sa majú projektovať tak, aby doplnili, prehĺbili a rozšírili vedomosti, zručnosti a postoje žiakov, osvojené vo vyučovacom čase. Organizátorom by mali byť školy ako i mimovládne organizácie, špecializované na oblasť ľudských práv. Medzi týmito subjektmi má popredné miesto škola ako organizátor besied, súťaží, stretnutí, projektov. Zároveň organizovaním tematických výstav prác detí k aktuálnym témam z oblasti ľudských práv, napr. predchádzania všetkým formám diskriminácie, rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu a ostatným prejavom intolerancie, ako aj návštevu divadelných predstavení s tematikou ľudských práv. Prostredníctvom žiackych samospráv vhodnými prostriedkami a metódami sa prenesú ľudsko-právne poznatky medzi spolužiakov.

V oblasti národnostného školstva z národného plánu vyplýva špecifická úloha v oblasti práv národnostných menšín je formovanie vzťahu a postojov k národnostným menšinám žijúcim v Slovenskej republike, na výchovu k tolerancii a k odbúravaniu predsudkov, ako aj formovanie vzťahu príslušníkov národnostných menšín k majoritnému národu a zodpovednosti za svoju integráciu do širšieho národného spoločenstva.

V uvedenom smere je veľmi dôležitá multikultúrna výchova, a to v dvoch rovinách:

- v oblasti informovanosti o histórii a kultúre národnostných menšín, žijúcich na území SR a špecifických práv národnostných menšín,
- v oblasti vstúpenia občianskych hodnôt potrebných k multikulturalite, k spolunažívaniu na území SR a v Európskej únii, utváranie pozitívnych postojov pri súčasnom pestovaní vlastnej národnej a národnostnej identity. V uvedenom smere je

potrebné realizovať aktivity zamerané na podporu materinského jazyka a pôvodnú kultúru detí, prednášky, besedy, osvetovú činnosť, zamerané na zvýšenie informovanosti žiakov

- prostredníctvom plagátov a projektov uskutočniť propagáciu porozumenia, tolerancie, rovnosti šancí a priateľstva medzi národmi, autochtónnymi národmi, vrátane rasových, národnostných, etnických, náboženských a jazykových skupín.

Metódy a formy práce výchovy k ľudským právam

Metódy práce: individuálne a kooperatívne riešenie problémov, prednášky, semináre, besedy, rozhovory a diskusie, tvorba projektov, motivačné rozhovory, pripomínanie si pamätných dní, tvorba nástenných novín, kvízy a súťaže, didaktické hry...

Formy práce: hromadná, skupinová, párová, individuálna.

Školské dokumenty rešpektujúce Deklaráciu práv dieťaťa

Práva a povinnosti žiakov sú stanovené v Školskom poriadku školy následne (výber vo vzťahu k výchove k ľudským právam:

„Práva a povinnosti žiakov a ich zákonných zástupcov v škole

3.1. Každý žiak má právo:

- 1.** Na bezplatné vzdelanie realizované na princípe rovnoprávnosti a v neohrozujúcom a hygienicky vyhovujúcom prostredí, ktoré smeruje k plnému rozvoju ľudskej osobnosti a k posilneniu úcty k ľudským právam a slobodám.
- 2.** Na úctu k svojej osobe a garanciu ochrany proti psychickému, fyzickému alebo sexuálnemu násiliu bez ohľadu na svoje vierovyznanie, svetonázor a etnickú identitu.
- 3.** Na zabezpečenie ochrany zdravia a bezpečnosti, vrátane oboznámenia sa s týmito zásadami.
- 4.** Na slobodu prejavu uplatnenú v súlade s etickými princípmi a normami v duchu humanity a tolerancie, pričom toto právo nesmie ohrozovať práva a právom chránené záujmy iných žiakov.

5. Na podávanie návrhov, ktoré sa týkajú života školy, najmä v oblasti kultúrnych, spoločenských, telovýchovných podujatí a projektov, do ktorých budú zapojení žiaci školy.
6. Na ospravedlnenie z vyučovacieho dňa pri reprezentácii PSK, mesta, školy alebo športového klubu v ktorom aktívne pôsobí.
7. Požiadat' učiteľa o vysvetlenie a riešenie problému a zrozumiteľné sprostredkovanie výkladu učiva.
8. Na ochranu pred šikanovaním a zneužívaním návykových látok.
9. Na vyjadrenie sa a vlastnú obhajobu v prípade podozrenia zneužitia návykových látok a šikanovania.
10. Dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia a má právo na objektívne hodnotenie, vrátane zdôvodnenia klasifikácie a chýb v písomných prácach a testoch v lehote 5 kalendárnych dní, pričom právo nahliadať do písomných výstupov žiaka a právo na komisionálne preskúšanie zostáva zachované.
11. Na inkluzívne vzdelávanie a na individuálny prístup, ktorý rešpektuje jeho schopnosti, zručnosti, záujmy, nadanie alebo zdravotné znevýhodnenie. Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú právo na výchovu a vzdelávanie s využitím špecifických foriem a metód, ktoré zodpovedajú ich potrebám, a na vytvorenie podmienok, vrátane využitia kompenzačných pomôcok, ktoré táto výchova a vzdelávanie umožňuje.
12. Na individuálne vzdelávanie v rozsahu ustanovenom osobitnými predpismi.
13. Na poskytovanie poradenstva a ďalších služieb spojených s výchovou a vzdelávaním, vrátane informovania o službách centier poradenstva a prevencie, výchovného a kariérového poradcu, ako aj o činnosti ďalších poradných orgánov školy.
14. Na získanie informácií o zdravom životnom štýle, negatívnych dopadoch zneužívania návykových látok a prevencií šikanovania.
15. Na omyl a zmenu názoru a právo na vývin.
16. Zúčastňovať sa mimoškolskej činnosti a byť účastný na tematických oblastiach výchovy a krúžkovej činnosti realizovanej prostredníctvom vzdelávacích poukazov, pričom po slobodnom výbere ich má povinnosť navštevovať.
17. Na slobodnú voľbu voliteľných a nepovinných predmetov v súlade so svojimi možnosťami a záujmami v rozsahu ustanovenom príslušným školským vzdelávacím programom.
18. Na primerané využívanie školských priestorov a zariadení, používanie pomôcok, učebníc a využitie služieb školskej knižnice.

19. Podľa osobitných právnych predpisov má žiak v škole právo na ochranu súkromia a osobných údajov pred ich neoprávneným šírením alebo zneužívaním, s výnimkou poskytnutia informácií súvisiacich s ohrozovaním mravnej výchovy mládeže, týraním alebo iným nezákonným konaním páchaným žiakom alebo páchaným na žiakovi.

3.2. Povinnosti žiakov

- 1.** Dodržiava školský poriadok a ďalšie vnútorné predpisy — o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a protipožiarne predpisy
- 2.** Ctiť si ľudskú dôstojnosť zamestnancov školy a svojich spolužiakov — žiak je vždy zdvorilý, slušný a správa sa úctivo ku všetkým učiteľom, pracovníkom školy, návštevam školy a rodičom. K spolužiakom je priateľský a taktný
- 3.** Správať sa v súlade s normami a zásadami slušného správania
- 4.** Pričínajú sa o dobré meno a česť školy, triedy a váži si ju.
- 5.** Zdraviť zreteľne všetkých učiteľov a zamestnancov školy
- 6.** Ihneď hlásiť triednemu učiteľovi zmenu bydliska a iných osobných údajov.
- 7.** Rešpektovať pokyny a nariadenia pedagogických, odborných a ostatných zamestnancov školy, byť disciplinovaný.
- 8.** Plniť zákonom stanovenú povinnú školskú dochádzku, rešpektovať rozvrh hodín a zúčastňovať sa podujatí organizovaných školou v rámci uskutočňovania školského vzdelávacieho programu.
- 9.** Nosiť na vyučovanie potrebné učebnice a ostatné pomôcky určené vyučujúcim.
- 10.** Prichádza na každú vyučovaciu hodinu riadne pripravený
- 11.** Sledovať oznamy vedenia školy o zmenách v rozvrhu prípadne ďalšie informácie na webovom sídle školy a v Edupage
- 12.** Zúčastniť sa minimálne 70% vyučovacích hodín. Pri nesplnení tejto podmienky riaditeľ školy na návrh vyučujúceho môže nariadiť vykonanie komisionálnej skúšky v zmysle Zákona č. 245/2008 Z.z. Výsledok komisionálnej skúšky je potom pre žiaka v danom klasifikačnom období konečný. Dlhodobá neprítomnosť žiaka na vyučovaní z vážnych zdravotných dôvodov (napr. z dôvodu hospitalizácie) bude posudzovaná individuálne.
- 13.** Byť v škole primerane, čisto a vhodne oblečený aj upravený. Denne dbá o svoju osobnú hygienu. Osobitne dbá na hygienu rúk a hlavy.
- 14.** Osvojovať si vedomosti, zručnosti a návyky správania poskytované školou.

15. Osvojovať si zásady vlastenectva, humanity, demokratických princípov, rasovej a náboženskej znášanlivosti, tolerancie a správať sa podľa nich, predchádzať všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu a ďalším formám intolerancie.

16. Šetrne zaobchádzať so školským vybavením a zariadeniami, učebnicami a učebnými pomôckami a prevádzkovými energiami. Žiak nepoškodzuje zariadenie budovy školy. Prísne sa zakazuje písať a lepiť nálepky na lavice, stoličky, laboratórne stoly, poškodzovať maľovku na stenách alebo iným spôsobom znehodnocovať školský majetok. Nie je povolené ani prenášať zariadenie z jednej triedy do druhej bez vedomia zodpovedného učiteľa. Žiak v plnom rozsahu uhradzuje škodu, ktorú zaviniť úmyselne alebo z ľahostajnosti, súčasne mu môže byť udelené výchovné opatrenie podľa školského poriadku až vylúčením zo školy.

17. Stratenu učebnicu alebo vypožičanú knihu musí nahradiť. Poplatky musia byť uhradené pred odovzdaním vysvedčenia.

18. Do školy nosiť iba veci, ktoré nevyhnutne potrebuje na vyučovanie. Za predmety, ktoré nesúvisia s vyučovaním škola nenesie zodpovednosť za ich stratu, odcudzenie alebo poškodenie.

19. Predložiť potvrdenie o dôvode neprítomnosti na vyučovaní zo strany zákonného zástupcu alebo príslušného lekára.

20. Informovať triedneho učiteľa v prípade ochorenia na infekčnú chorobu. Žiak môže nastúpiť do školy iba so súhlasom lekára.

21. Každý žiak, ktorý utrpel úraz, je povinný, okamžite to hlásiť vyučujúcemu, resp. triednemu učiteľovi, alebo vyučujúcemu telesnej výchovy. Všetky úrazy musia byť evidované a registrované v knihe úrazov a elektronickom systéme.

22. Byť účastný spolu s učiteľmi a ostatnými zamestnancami na tvorbe a ochrane životného prostredia školy a jej areálu.

3.3. Žiakovi je zakázané:

1. V škole je zakázané šikanovanie v akejkoľvek podobe: v nepriamej podobe (prehliadanie, ignorovanie a iné), v priamej podobe — fyzická agresia, verbálna agresia, psychické manipulovanie a týranie, kyberšikanovanie a iná agresia. Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastráňovanie. Ide o úmyselné a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z rozličných dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Porušenie týchto zákazov sa považuje za hrubé porušenie školského poriadku, a preto

žiakom bude za to udelené výchovné opatrenie a podľa závažnosti znížená známka zo správania, prípadne môžu byť vylúčení zo štúdia na škole..

2. V priestoroch a areáli školy a v bezprostrednom okolí školy vulgárne sa vyjadrovať, fajčiť, používať elektronické cigarety, žuvací tabak, hrať hazardné hry, požívať alkoholické nápoje a drogy (omamné a psychotropné látky, jedy a ich prekurzory). Ďalej sa zakazuje prísť do priestorov školy a na školské podujatia pod vplyvom alkoholických nápojov, drog, ako aj vnášať do týchto priestorov takéto látky a predmety s ich obsahom. Súčasne sa zakazuje prechovávanie drog, výroba, distribúcia a obchodovanie s nimi. Porušenie týchto zákazov sa považuje za hrubé porušenie školského poriadku, a preto žiakom bude za to udelené výchovné opatrenie a podľa závažnosti znížená známka zo správania, prípadne môžu byť vylúčení zo štúdia na škole.

3. Počas vyučovania používať mobilný telefón, vrátane slúchadiel na počúvanie hudby a iné produkty zaradené do kategórie informačno-komunikačných technológií prinesených so sebou. Používanie týchto prostriedkov môže byť povolené iba v odôvodnených prípadoch so súhlasom vyučujúceho, triedneho učiteľa alebo vedúceho pedagogického zamestnanca.

4. Prinášať do školy alebo na činnosti organizované školou predmety, ktoré ohrozujú bezpečnosť a zdravie ostatných žiakov a zamestnancov- nesmie nosiť zbrane, výbušniny, nože a pod.

5. Prinášať predmety a propagačný materiál napádajúci demokraciu a ohrozujúce mravnú výchovu mládeže.

6. Prinášať texty a symboly podporujúce fašizmus, nacizmus, xenofóbiu, diskrimináciu, antisemitizmus, intoleranciu a rasizmus.

7. V škole je zakázané hrať hazardné hry, prinášať cennosti a väčšie sumy peňažnej hotovosti.

8. Manipulovať s technickými zariadeniami slúžiacimi na ochranu budovy a majetku školy a monitorovanie osôb.

9. Akýmkoľvek spôsobom poškodzovať a znehodnocovať priestory a zariadenie (inventár) školy.

10. Manipulovať s oknami, inventárom školy, používať interaktívnu tabuľu a počítač v učebniach školy bez súhlasu a pokynu vyučujúceho.

11. Fotografovanie a zhotovovanie video a audio záznamov žiakov a učiteľov bez súhlasu dotknutých osôb a ich zverejňovanie.

12. Pri preverovaní vedomostí a zručností používanie nepovolených zdrojov informácií (napr. mobilný telefón, „ťahák“, zošit, kniha, smart hodinky, internet...).

13. Nechávať si po vyučovaní učebné pomôcky v triedach, aj v skrinkách na prezúvanie.

- 14.** Telesne a verbálne obťažovať a prejavovať intímne náklonnosti k iným žiakom (dotyky, bozky...).
- 15.** Počas vyučovacej hodiny konzumovať potraviny a piť nápoje.
- 16.** Na hodinách telesnej výchovy je zakázané nosiť prstene, retiazky, voľné náušnice, hodinky, mať dlhé alebo umelé nechty. V prípade úrazu spôsobeného porušením tohto zákazu sa tento úraz neklasifikuje ako školský úraz.
- 17.** Z bezpečnostných dôvodov nie je dovolené v areáli školy používať skejty, kolieskové korčule, jazdiť na bicykloch a akýchkoľvek dopravných prostriedkoch.
- 18.** Z bezpečnostných dôvodov nesmú mať žiaci piercing. „ (Spojená škola T. Ševčenka s VJU, Sládkovičova 4, Prešov Školský poriadok 2023)

Aktivity výchovy k ľudským právam a ich realizácia

1. *Vytvoriť Katalóg ľudských práv v škole.*

Termín: september

Zodpovednosť: koordinátor výchovy k ľudským právam

2. *Voľba žiakov do žiackeho a študentského parlamentu*

Termín: september

Zodpovednosť: koordinátor pre mimoškolskú činnosť a koordinátor Žiackeho parlamentu, koordinátor Študentského parlamentu, koordinátor výchovy k ľudským práva

3. *Vypracovať Školský poriadok so začlenením práv a povinností žiakov.*

Termín: september

Zodpovednosť: vedenie školy

4. *Analyzovať školské predpisy zamerané na ľudské práva a oboznámiť žiakov s ich právami a povinnosťami.*

Termín: september

Zodpovednosť: triedni učitelia

5. *Základné úlohy výchovy k ľudským právam zapracovať do tematických výchovných a vzdelávacích plánov predmetov.*

Termín: september/október

Zodpovednosť: triedni učitelia, učitelia spoločenskovedných predmetov

6. *Problematiku ľudských práv zapracovať do plánov práce triednych učiteľov – prednášky, besedy, diskusie....*

Termín: september/október

Zodpovednosť: triedni učitelia

7. *Pripomennúť si Mesiac úcty k starším*

Termín: október

Zodpovednosť: triedni učitelia

8. *Pripraviť a zrealizovať prednášku/prezentáciu pre žiakov gymnázia Ľudské práva v historickom kontexte dejín.*

Termín: október

Zodpovednosť: koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia spoločenskovedných predmetov

9. *Pripraviť a zrealizovať prednášku/prezentáciu pre žiakov základnej školy –
Ludské práva v dejinách.*

Termín: november

10. *Pripraviť a zrealizovať predvianočnú zbierku k Medzinárodnému dňu zvierat,
zbierka pre útulok*

Termín: december

Zodpovednosť: koordinátor výchovy k ľudským právam, koordinátor enviromentálnej
výchovy, koordinátor Žiackeho parlamentu, koordinátor Študentského parlamentu

11. *Vyhlasiť a zrealizovať triedne a školské kolo Olympiády k ľudským právam pre
žiakov základnej školy a gymnázia.*

Termín: december

Zodpovednosť: koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia spoločenskovedných
predmetov

12. *Pripraviť prezentáciu projektov na tému Ludské práva očami detí pre žiakov
základnej školy*

Termín: január

Zodpovednosť: triedni učitelia, koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia
spoločenskovedných predmetov

13. *Beseda o vzájomnej tolerancii k ľuďom s odlišnou národnosťou, etnickou
príslušnosťou, farbou pleti....*

Termín: január

Zodpovednosť: triedni učitelia, koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia
spoločenskovedných predmetov

14. *Namaľuj si svoje práva – výstavka žiackych prác základnej školy – 10.
december Deň ľudských práv*

Termín: február

Zodpovednosť: koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia výtvarnej a estetickej
výchovy

15. *Pripraviť a realizovať besedu pre žiakov školy Ludské práva – fenomén
súčasnej spoločnosti. Ludské práva národnostných menšín.*

Termín: február

Zodpovednosť: koordinátor výchovy k ľudským právam

16. *Pripraviť a realizovať besedu na tému Práva detí a ich porušovanie pre žiakov 1. – 4. ročníka základnej školy spojenú s prezentáciou výtvarných projektov na tému Moje ľudské práva.*

Termín: apríl

Zodpovednosť: triedni učitelia, koordinátor výchovy k ľudským právam

17. *Pripomenúť si Svetový deň zdravia – 10. máj a Svetový deň bez tabaku – 31. máj na triednických hodinách a hodinách dejepisu a občianskej výchovy.*

Termín: máj

Zodpovednosť: triedni učitelia, koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia dejepisu a občianskej výchovy

18. *Pripomenúť si Svetový deň životného prostredia – 5. jún (vychádzka do prírody*

Termín: jún

Zodpovednosť: triedni učitelia, koordinátor výchovy k ľudským právam, koordinátor enviromentálnej výchovy, učitelia prírodovedných predmetov.

19. *Deti sveta– Medzinárodný deň detí – celoškolská aktivita,*

20. *Návšteva DOD Leteckej základne Prešov*

Termín: jún

Zodpovednosť: triedni učitelia

21. *Priebežne si pripomínať pamätné dni: Deň holokaustu – 9. september, Svetový deň výživy – 16. október, Európsky deň proti drogám – 15. november, 4. november - Deň podpísania Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv, 9. november Medzinárodný deň boja proti fašizmu a proti antisemitizmu 20.november - 1959 Deklarácia práv dieťaťa, 20.november - 1989 Dohovor o právach dieťaťa, Svetový deň AIDS – 1. december, Medzinárodný deň za ľudské práva – 10.december...*

Termín: priebežne

Zodpovednosť: triedni učitelia, koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia prírodovedných predmetov a koordinátor drogovej prevencie

22. *Monitorovanie správania sa žiakov s dôrazom na dodržiavanie ľudských práv a práv dieťaťa*

Termín: priebežne

Zodpovednosť: triedni učitelia, koordinátor výchovy k ľudským právam, učitelia prírodovedných predmetov a koordinátor drogovej prevencie

Odporúčania podľa Pedagogicko-organizačných pokynov na šk. rok 2017/2018:

- naďalej uskutočňovať Olympiádu ľudských práv pre žiakov základných škôl,
- zapájať sa do Olympiády ľudských práv ako celoštátnej súťaže žiakov stredných škôl; viac informácií je dostupných na www.olympiady.sk, www.olp.sk,
- výchovu k ľudským právam v triede a škole usmerňovať tak, aby sa stala integrálnou súčasťou celoživotného procesu podpory a ochrany ľudských práv, aby podporila hodnotu človeka ako ľudského jedinca a rozvoj medziludských vzťahov v demokratickej spoločnosti,
- vzhľadom na potrebu plánovania procesu výchovy k ľudským právam ich ochranu a implementáciu zabezpečiť efektívnou spolupracou školy, zákonných zástupcov, mimovládnych organizácií a miestnej komunity,
- zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv,
- vytvoriť podmienky na zabezpečenie kontinuálneho vzdelávania na získanie multietnických a multikultúrnych kompetencií učiteľov,
- vytvárať priaznivé multikultúrne prostredie v školách (prostredníctvom chápaného a kritického spôsobu štúdia jednotlivých kultúr, napomôcť žiakom porozumieť iným kultúram).
- Do ŠkVp zapracovať povinné témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a výchovou v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu a rasizmu a v oblasti problematiky migrácie.
- Zapojiť sa do aktivít Štruktúrovaného dialógu s mladými ľuďmi, ktorý zabezpečuje konzultácie s mladými ľuďmi pre formovanie politiky EÚ a SR v oblasti mládeže, www.strukturovanyialog.sk.
- Pri výchove a vzdelávaní sa školám odporúča využívať manuál k tolerancii a k ľudským právam KOMPAS a KOMPASITO, www.iuventa.sk.
- Pre zvýšenie informovanosti sa na webovom sídle MŠVVaVŠ SR nachádza Analýza súčasného stavu výchovy a vzdelávania k ľudským právam v regionálnom školstve, <http://www.minedu.sk/detske-a-ludske-prava/>.

- Poskytnúť žiakom informácie o inštitúciách a mimovládnych neziskových organizáciách pôsobiacich v oblasti ochrany ľudských práv (verejný ochranca práv, prokuratúra, komisár pre deti) a možnosť využívať dobrovoľnícku činnosť v lokalite školy, komunite, regióne.

Práva detí

- Vo výchovno-vzdelávacej činnosti rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa.
- Informovať žiakov o zmysle a príslušných ustanoveniach Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a pornografii, Opčného protokolu k dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčného protokolu o procedúre oznámení, o Dohovore Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí a Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“).
- Relevantné metodiky a príklady dobrej praxe na webovom sídle www.statpedu.sk a www.bezpre.sk.
- V súlade s Konceptiou boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019 sa odporúča využiť metodické materiály na www.miniedu.sk, www.stadpedu.sk, www.vudpap.sk.